HISTÒRIES DE L'ANY PRIMER

RAMON PLANES
Sitges

Aclarim de seguida el petit enigma del títol: es refereix al primer any de publicació del periòdic "El Eco de Sitges", que va començar a sortir el dia primer de març de 1886. Tenia la redacció i administració al núm. 8 del carrer Sant Pau, i era imprès a "La Renaixensa", Xuclà 13, Barcelona.

L'"Eco", doncs, ja té noranta-dos anys i, amb l'excepció del "Diario de Villanueva y Geltrú", és el degà de la premsa penedesenca i ha sortit ininterrompudament cada setmana si n'exceptuem el període de la guerra civil i algun altre cas com ara fa poc, amb motiu de la vaga de les Arts Gràfiques, que va estar dues setmanes sense publicar-se. Pensem també que l' "Eco" té una tirada de dos mil exemplars que, si considerem la població de Sitges, vol dir que és llegit pràcticament per tothom. Això justifica prou que avui ens dediquem a investigar sobre els seus primers passos.

Ara, morts temps ha els principals protagonistes, crec que val la pena (ajudats per les pistes que ens dóna la mateixa col.lecció del periòdic) de concretar qui foren els seus fundadors. Al carrer Sant Pau núm. 8 hi tenia el taller d'ebenisteria, i possiblement també hi vivia, el senyor Josep Soler i Cartró. Hem de creure, doncs, que des de bon començament, fou el *capitalista* de l'"Eco". Més tard, Soler deixarà l'ebenisteria per a convertir-se en impressor, i és a partir del número 99, datat a l'onze de març de 1888, que l'"Eco" es fa a la impremta dels Soler. Ara, la iniciativa que en podríem dir literària, i la voluntat de fer un periòdic, sembla que fou del senyor Huguet, perquè ell signa, només amb un olímpic (i en majúscules) HUGUET, l'editorial del segon número, innegablement de la mateixa mà que l'anònim del primer.

EL SENYOR HUGUET I EL VELL SOLER

Qui era aquest senyor Huguet? Francesc Huguet i Mainer era un mestre d'escola, ingenu, inefable, que més tard fou amic de Rusiñol i Utrillo en les hores de gresca, en les *recepcions* que li agradava de donar a casa seva. L'any 1899 donà, a l'"Agrupació Catalanista" un curset de gramàtica catalana. I així veiem que si Huguet fou apreciat pel seu caràcter frívol, pel seu candor, contribuí, no gens menys, a fer que Sitges entrés en la seva majoria d'edat, tant per haver contribuït que la nostra vila ascendís en la seva maduresa (perquè a això equival haver fundat un periòdic, i sobre bones bases) com per haver estat un dels pioners d'això que avui encara tant ens preocupa: l'ensenyament en català.

Bé, doncs. Ara examinem, a través de la prosa de Francesc Huguet, quins foren els propòsits inicials de l'"Eco". Vet aquí fragments del seu primer editorial, on diu que el periòdic (és forçós que aquest article quedi bilingüe): *"no pretende elevarse a las altas esferas de la Política y Literatura... tampoco perderá el tiempo en inquirir lo que ocurra en lejanos países... tampoco es posible tenga oposición ni partidarios, porque no tiene idea fija*

que defender ni que combatir...". Obert així el cor, diu que es proposa *"proporcionar a los habitantes de esta villa el noble placer de poder estampar en las columnas de un periódico los pensamientos que, referentes al asunto con que cada cual se halla ligado, se crean de utilidad común; desarrollar la afición a la lectura y defender enérgicamente los intereses morales y materiales de la localidad".* I en l'editorial del segon número, el que porta la signatura de HUGUET, diu, agraint el bon acolliment que ha tingut el periòdic: *"A la honrosa deferencia que se recibe, entrar debe siempre como primer factor de gratitud más sincera".* De moment, aquesta recargolada prosa costa d'entendre. Així comprenem que els seus co-vilatans fessin córrer aquells versos:

"Si Rússia té un Tolstoi i l'Anglaterra un Shakespeare,
si l'Ibsen a Noruega escriu a tort i a dret,
nosaltres també aquí, en nostra aimada vila,
entre altres eminències tenim el senyor Huguet".

Sembla que fou degut a l'amistat amb Huguet que entrà a col.laborar a l'"Eco" un altre mestre d'estudi, Ferran Pons. De moment, els dos pedagogs formaven pinya, i així veiem com ells dos són nomenats per a formar part de la comissió organitzadora del II Certamen Literari.

Fa l'efecte que cap dels dos professors no eren aptes per a dirigir un periòdic. Per les seves proses respectives es veu com eren dissemblants de caràcter: la prosa d'Huguet era alegre i refiada, la de Pons, espessa.

Bé. A partir del número 3 comencen a aparèixer articles i notes amb les inicials J.S., que corresponen al nom i primer cognom del vell Soler (vell més tard, és clar, per a distingir-lo del seu fill i del nét, que avui fa el periòdic). La primera nota de J.S. és una "Revista marítima de la quincena", en la qual dóna compte dels temporals de març, i diu que *"también se han visto pasar travesando nuestras costas muchas aves de mar formando una gruesa hilera unas tras otras, cosa no muy frecuente".*

Quan l'"Eco" es convertí en setmanari, J.S. hi començà a publicar una "Revista de la semana". I en el número 62, de 26 de

juny del 1887, en el primer article, signat amb totes les lletres, "José Soler y Cartró", explica que —no volent-ho ésser ningú mes— s'ha hagut de fer càrrec de la direcció i administració del periòdic.

Els mestres d'escola, dèiem, eren la intel.ligència del poble, i formaven equip. L'idil.li, però, no durà gaire, perquè iniciaren una violenta polèmica en les mateixes pàgines de l'"Eco", polèmica que Soler hagué de cloure. A partir d'aleshores, pràcticament desapareixen les firmes de Pons i d'Huguet.

Hem dit que el senyor Huguet va donar un curs de català a l'Agrupació Catalanista. El vell Soler també n'era, de catalanista. D'ell, amb les inicials J.S. és el primer article en català (núm. 18, 22 d'agost del 1886) aparegut a l'"Eco". I a l'"Eco" (núm. 21, 12 de setembre del mateix any) hi llegim: "Ab motiu de ser ahir lo aniversari de la presa de Barcelona per Felip V, en cual dia feu cremar per mans del butxí les llibertats catalanes (11 de setembre del 1714), insertem a continuació aquesta poesia dedicada a sa memoria". Eren els cèlebres, i agresius, versos de Francesch Matheu, "A Felip Quint".

L'Eco començà a ésser setmanari, per a no deixar ja més aquesta periodicitat, a partir del número 10, 1 de juliol de 1886.

LES LLETRES I LES ARTS

Tornem una mica enrera. Era natural que l'"Eco" i el senyor Huguet d'una manera especial, destaquessin tot el que es feia en el ram de la cultura. Així, el periòdic informa: *"Se están colocando interinamente en uno de los salones de la casa de la Villa los seiscientos tomos que nos ha regalado nuestro digno Diputado Excmo. Sr. D. Victor Balaguer, los que han de ser colocados en el salón Biblioteca pública que según plano ha de figurar en la nueva casa de la Villa".* (Aquesta nota ens recorda una atzagaiada municipal: fou una llàstima que, en lloc d'edificar

l'actual edifici de l'Ajuntament, tan *bufó,* no pensessin en refer i consolidar l'antic Castell). També donà llibres el senyor Joan Tarrida, primer fabricant de calçat que hi hagué a Sitges. Tingué cura de la biblioteca l'aleshores regidor i després alcalde Dr. Gaietà Benaprès. La biblioteca s'obrí al públic el dia 25 d'agost d'aquell any 1886. Però el públic no penetrà mai en aquell "salón-biblioteca". No ha estat fins a cinquanta anys després, amb la Biblioteca Popular "Santiago Rusiñol", quan s'ha produït una perfecta simbiosi entre llibres i lectors.

També es parlava aleshores de la necessitat de tenir unes noves escoles municipals, somni que havíem de trigar més de quaranta anys a veure realitzat.

Però ni això no s'aconseguí amb un altre projecte d'aquella època: la formació d'un *"Ateneo instructivo para la clase obrera"*. Altra vegada topem amb un termini d'una cinquantena d'anys entre el llançament de la idea i la seva realització, si volem incloure dintre d'aquella qualificació tan huguetiana *("Ateneo instructivo")*, l'ateneu "El Centaure", del temps de la Dictadura de Primo de Rivera.

Per cloure aquest apartat, traslladem una gasetilla, que ben segur que és la primera de tantes com en publicarà la nostra premsa local sobre els artistes sitgetans, o que han triat Sitges per a treballar-hi. La gasetilla informa, en dues ratlles, que ha tornat de Roma en Mas i Fontdevila.

EL CARNAVAL I ELS CASINOS

L'"Eco", com hem vist, va sortir al carrer per primera vegada el dia primer de març del 1886. Però com que d'antuvi era una publicació quinzenal, el segon número sortiria ja en plena Quaresma, essent el diumenge de Carnaval, aquell any, el dia 7 de març. Però els que feien "L'Eco", periodistes, bé que novells, amatents, no podien deixar d'informar d'aquell esdeveniment que

atreia l'atenció de tot el poble. I així donen un apretat resum del pre-Carnaval, i de com es presenten les festes, ja imminents. Vet aquí unes quantes gasetilles:

"—A pesar de empezarse las reuniones de Carnaval con mucha frialdad, parece que por fin el bello sexo ha desistido de su retraimiento; así es que la cosa va por grados animándose.

"—Buenas fiestas vamos a pasar estos días de Carnaval, según denota el movimiento que se ve del bello sexo, y las reuniones animadas de la juventud.

Sabemos que se están preparando lujosas comparsas, y que según nota que se nos ha pasado es como sigue:

El domingo por la noche y antes de empezar los bailes saldrá una comparsa del Prado Suburense, acompañada de la banda de música que dirige el Sr. Carbonell, la que recorrerá las principales calles de la Villa, regresando a dicho local, en el que habrá baile público de máscaras.

El martes con el tren de la 1 3/4 de la tarde, llegará a esta villa la distinguida (no posem ni toquem res del text original) *banda del Regimiento de Albuera; pasando a recibirles a la estación una comisión de payeses del café de la Xarmada y otra de socios del Retiro, y batiendo marcha recorrerán algunas calles de la población.*

Por la tarde a las 4 saldrá una comparsa del Prado, y otra del café de la Xarmada, que al sonido de un brillante paso doble de la banda de Albuera pasará a incorporarse a la del Retiro, recorriendo ambas comparsas las principales calles y regresando cada cual a sus respectivos locales en donde se improvisarán pequeños bailes.

Por la noche saldrán del Prado y Retiro las mismas comparsas para hacer la acostumbrada cercavila, *empezando los bailes en ambos locales al regreso de las mismas, según están anunciados en otro lugar de este número.*

Esto es cuanto podemos anticipar a nuestros vecinos, con la seguridad de que no disminuirá el programa, antes lo contrario, es muy probable que quedemos cortos, vista la animación que reina en los jóvenes suburenses".

El Carnaval que contempla el senyor Huguet és d'honest platxeri. Després vindran, fins a l'any 1930, unes competicions carnavalesques equivalents a lluites polítiques. El que ara ens costa de veure és la comissió de pagesos que surt del cafè de la Xarmada. Això vol dir, senzillament, com han canviat les formes de vida a Sitges.

L'"Eco" està a les verdes i a les madures. En el mateix número en què informa amb tant de detall de les festes carnavalesques, en un peu de columna hi ha una *"Sección Religiosa"* on es diu que: *"Durante los tres días de Carnaval habrá funciones de desagravios como de costumbre a las cuatro de la tarde, con exposición del Santísimo Sagramento".*

Aquest *"como de costumbre"* val tant com pesa. Els mateixos que participaven en el carnaval ja tenien a punt el *"desagravio".*

I l'"Eco" en el seu segon número, 15 de març, que fou el primer diumenge de Quaresma, estampa les interessants reflexions del senyor Huguet:

"¡El Carnaval ha muerto ya!... Aquel incesante bullicio se ha convertido en un campo de silencio y tranquilidad, y todo ha vuelto ya a tomar su estado normal. ¡Cuantos desengaños e ilusiones falsas se habrán experimentado estos días".

MILLORES URBANES I SOCIALS

S'obre el carrer del Ferro-carril, després de l'enderrocament de la casa número 37 del carrer Jesús.

També, amb l'enderroc d'una casa del carrer de Sant Francesc, s'obrirà el carrer de Sant Gaudenci.

L'Ajuntament acorda comprar una bomba contra incendis.

Segueix una nota sensacional . Diu: *"Desde que ha tomado posesión el nuevo arrendador del café de la Sociedad Recreativa "El Retiro" que empezamos a ver alguna modificación en el servicio, vistiendo los dependientes de frac de paño azul con botones y las iniciales de metal plateado y gorra al estilo de los cafés de lujo de la Capital".*

El senyor Huguet vivia a la glòria. Que hi sigui per sempre.

LA POLÍTICA.EL FOC.

En el mes d'abril del 1886 hi hagueren eleccions de Diputats a Corts. En el nostre districte triomfà Víctor Balaguer. "L'Eco" informa dels resultats locals: D. Víctor Balaguer, 115 vots. D. Francisco Pi i Margall, 10 vots. Es veu que l'oposició esquerrana era ben minsa. Sitges donà el vot, gairebé per unanimitat, a l'home que havia fet ofrena de sis-cents volums a la naixent biblioteca pública.

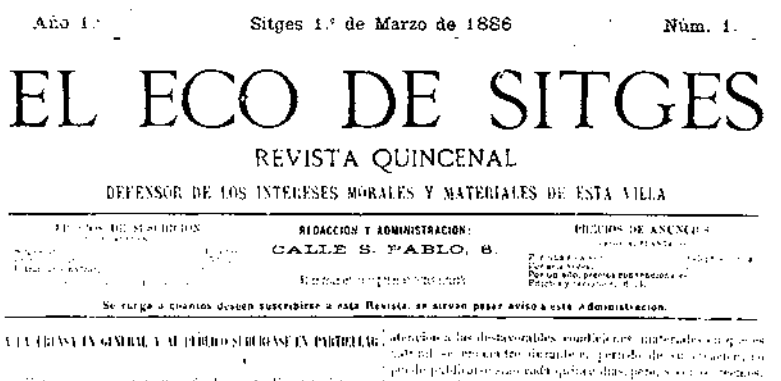
El dia 6 de maig es declarà un incendi, de grandioses proporcions, a la fàbrica de calçat de Joan Tarrida, la primera establerta a Sitges. Moltes altres empreses, després, es dedicarien a fer sabates.

LA JOVENTUT "PROGRE", LA GENT MESQUINA, I ALTRES AMENITATS.

Els nois del Maig 68, a París, potser es pensaven haver

inventat la pólvora. Res d'això: els sitgetans jovençans de l'abril del 1886 ja feren trontollar les altes esferes. L'"Eco" ho explica així: *"Los vecinos del Cap de la Vila se ven molestados con frecuencia por multitud de chiquillos que suelen reunirse todas las noches, tomándolo por teatro de sus hazañas, vociferando y permitiéndose ciertas libertades, no muy propias de sus edades, siendo preciso que uno de los aguaciles tome enérgicas medidas para dispersarlos. ¿No se podria conseguir que sus padres cuidasen de que no molestaran de este modo al vecindario?"*. Però (pensem encara en París 68), l'Estat, el *"sereno"* va aguantar fort.

Això, quant a la jovenalla. I els grans, què? S'ha plantejat el problema de si podien circular cartes per l'interior de la vila. L'"Eco" ho pregunta, i resulta que no, segons la llei de Correus d'aleshores. Comenta, el nostre periòdic: *"Así pues, ya lo saben nuestros vecinos y los aficionados a los anónimos: toda la correspondencia que llevan al buzón de la Estación del correo para el interior de esta villa, llegará al destino de reducirse a cenizas"*.

Año 1.º Sitges 1.º de Marzo de 1886 Núm. 1.

EL ECO DE SITGES

REVISTA QUINCENAL

DEFENSOR DE LOS INTERESES MORALES Y MATERIALES DE ESTA VILLA

REDACCION Y ADMINISTRACION:

CALLE S. PABLO, 8.

Se ruega á cuantos deseen suscribirse á esta Revista, se sirvan pasar aviso á esta Administracion.

Es veu que s'havia posat de moda això d'enviar anònims. I ara nosaltres en voldríem enviar un al senyor Huguet. Fou una llàstima, senyor Huguet, i una gran pèrdua, que vostè deixés l'"Eco" i ens deixés a tots. Perquè una frase com aquesta que vostè acaba d'escriure —la carta *"llegará al destino de reducirse a cenizas"*, no la pensa qualsevol.

També sembla que fou d'ell la pensada de declarar: *"hemos recibido una larga correspondencia de nuestro corresponsal en París"*, però diu que no la publica perquè ha arribat tard i ha passat d'actualitat el que hi deia.

L'ESSÈNCIA DEL PERIODISME

És sabuda aquella màxima del bon periodista: que un gos mossegui un home, no és notícia. ¡Que un home mossegui un gos, sí que és notícia!. L'"Eco", ja en la seva més tendra edat posseïa el mirall stendhalià del bon periodista. Acabem amb aquesta gasetilla: *"Días atrás por cuestión de un perro riñeron dos sujetos, pasando a vías de hecho; brillando por su ausencia los dependientes de la autoridad en este drama"*.

"L'Eco", amb el pas del temps, és drama i és comèdia. És el teatre de la vida, en tota la seva dimensió.